

Euskal Herriko Ahotsak
ahotsak.com

Cipriano Diaz de Mendibil Biteri
Legutio, Araba
(1924)

Aurkibidea

Biografia

Legutioko Nafarrete auzoko Errotan jaio zen. Aita bertakoa eta ama Gipuzkoako Eskoriatza herriko Marin auzoko Ugarte baserrikoa zen. Ama, Ziprianoren aitaren bigarren emaztea izan zen. Lehenengo emaztearengandik lau, eta amarengandik beste zazpi anai-arreba izan zituen Ziprianok. Bost anaia zaharrenak morroi joan ziren umetan, bera tartean. Zazpi urterekin Elosuko Indalezio Erentxuneren baserrian hasi zen morroi. Zigoitiko Ondategin jarraitu eta Ulibarri Ganboa eta Duranan jardun ondoren, Arratzu-Ubarrundia udalerriko Betolatza herriko Mendia baserrian bukatu zuen morrontza. Bere jaiotetxea Urrunagako urtegiaren urpean geratu zenean, 1957. urtean, han bizi ziren aita eta anai-arrebekin batera, Mendia baserria errentan hartu zuten, ugazabak Gasteizera joan zirenean. Elkarrizketa egin zitzaionean, arrebaren etxean bizi zen, Betolatzan.

Zintak

LEG-005

- **Proiektua:** Euskal Herriko Ahotsak
- **Elkarrizketatzailea(k):** Elortza, Kepa
- **Data:** 2009-12-05
- **Iraupena:** 39 min
- **Euskarria:** Bideo digitala
- **Kodifikatzailea:** Oruesagasti, Ainitze

LEG-020

- **Proiektua:** Arabako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Carrera Garmendia, Ignacio - García Uriarte, Imanol
- **Data:** 2000-03-05
- **Iraupena:** 36 min
- **Euskarria:** Audio Analog

- **Emalea:** García Uriarte, Imanol

LEG-033

- **Proiektua:** Arabako euskara
- **Elkarrizketatzailea(k):** Carrera Garmendia, Ignacio - García Uriarte, Imanol
- **Data:** 2001-01-01
- **Iraupena:** 40 min
- **Euskarria:** Mini Disc
- **Emalea:** García Uriarte, Imanol

Pasarteak

1. Elosun, morroi

- **Erref:** LEG-005/003
- **Iraupena:** 0:01:16. **Hasi:** 00:03:06. **Bukatu:** 00:04:22
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Umetako lanak

Laburpena:

Elosun egon zen "kriau" (morroi). Ez zen eskolan ibili, soldadutza garaian bakarrik. Zazpi urterekin joan zen morroi. Zer lan egiten zituen azaltzen du.

2. Ubide, Zeanuri eta Bilbo igaro, ihesean

- **Erref:** LEG-005/008
- **Iraupena:** 0:01:03. **Hasi:** 00:09:40. **Bukatu:** 00:10:43
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerran hildakoak eta zauritutakoak

Laburpena:

Gerra denboran, Nafarraten frontea egon zen: tiroak eta baserritik ihes egin behar izana gogoratzen ditu Garbiñek. Lau anai-arreba asto-otzaratan sartuta eman zituzten Oraldera. Handik Ubide, Zeanuri eta Bilbo igaro zituzten ihesean. Bilbon Nafarreteko mutiko bat hil zuten tiroz.

3. Hainbat tokitan morroi ibilia

- **Erref:** LEG-005/009
- **Iraupena:** 0:01:09. **Hasi:** 00:10:43. **Bukatu:** 00:11:52
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Baserriari lotutako lanbideak
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina

Laburpena:

Gerra denboran, Zipriano Elosun egon zen morroi. Ondategin, Uribarri Ganboan eta Duran ere egon zen morroi.

4. Bi anaia gerran soldadu

- **Erref:** LEG-005/011
- **Iraupena:** 0:00:31. **Hasi:** 00:12:10. **Bukatu:** 00:12:41
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Borroka

Laburpena:

Bi anaia zaharrenak soldadu ibili ziren gerran. Francoren aldeko tropekin aritu omen ziren.

5. Gerraostean, etxera buelta...

- **Erref:** LEG-005/012
- **Iraupena:** 0:01:46. **Hasi:** 00:12:41. **Bukatu:** 00:14:27
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Gerraren eragina
- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ihes egin beharra

Laburpena:

Nafarrateko errota etxe handia zen, bi bizitza zituen. Gerra denboran, etxetik ihes egin behar izan zuten. Soldaduek ganaduak kendu zizkieten. Zenbat ganadu zuten aipatzen dute: lau behor, bost behi, idi bi, 19-20 ahuntz, 10 txerri eta oiloak. Etxera bueltatu zirenean, erabat txikituta zegoen dena: ateak apurtuta, satsez betea, lastategian zorriak...

6. Nafarretetik Betolatzara

- **Erref:** LEG-005/016
- **Iraupena:** 0:02:25. **Hasi:** 00:18:53. **Bukatu:** 00:21:18
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Herria, azpiegitura » Herri-antolaketa » Eraikuntzak eta azpiegiturak
- Baserrria » Baserriko bizimodua » Baserriaren historia eta kokalekua
- Familia eta harremanak » Lagunartea eta familia » Etxeko giroa

Laburpena:

Zipriano Elosun, Ondategin, Uribarri Ganboan, Duran eta Betolatzan egon zen morroi. Betolatzan, Mendia baserrian egon zen. Garai hartan, aita eta hiru anai-arreba Nafarrateko errotan bizi ziren. Jaiotetxea Urrunagako urtegiaren urpean geratu zenean, aita eta anai-arreba gazteenak Mendia baserria errentan hartu zuten. Errota eta soroak urtegia egiteko uzteagatik zenbat diru eman zien aipatzen du Garbiñek. Baserrian zeukaten ganadua saldu egin zuten.

7. Garia eta indabak entregatu behar

- **Erref:** LEG-005/021
- **Iraupena:** 0:00:49. **Hasi:** 00:26:53. **Bukatu:** 00:27:42
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gari gutxi ereiten zuten. Gerraostean, garia eta indaba entregatu behar izaten zuten. Urte batean, gari nahikorik ez etxean eta erosi egin behar izan zuten zegokien kupora iristeko; bestela, isuna jartzen zien.

8. Ganadua errexisatu

- **Erref:** LEG-005/022
- **Iraupena:** 0:01:04. **Hasi:** 00:27:42. **Bukatu:** 00:28:46
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerra zibila (1936-1939) » Ondasunen galera

Laburpena:

Gerraostean, ganadua errexisatu zien.

9. Gerran dena galdu

- **Erref:** LEG-005/025
- **Iraupena:** 0:01:51. **Hasi:** 00:30:53. **Bukatu:** 00:32:44
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Baserria » Baserriko lanak » Errota
- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Gerratik itzulera

Laburpena:

Gerra aurrean, aita errotaria zen. Gerra denboran, baserritik ihes egin behar izan zuten. Buelatu zirenean, errota apurtuta, etxea hondatuta.. zegoen. Gerra denboran dena galdu omen zuen. "Gorrien dirua" baliorik gabe geratu zen.

10. Gosetean

- **Erref:** LEG-005/028
- **Iraupena:** 0:01:18. **Hasi:** 00:36:55. **Bukatu:** 00:38:13
- **Multimedia:** bideoa online ikusgai

Gaia(k):

- Politika » Gerraostea eta Francoren diktadura » Ekonomia gerraostean

Laburpena:

Gerraostean, gose handia pasa zuten. Errazionamendua: egunean, ogi zati bat eta hilean botila bat olio ematen zien. Etxean ez zuten ogirik egiten. Gerora, eskuko errota batekin egiten zuten irina. "Guk miseria besterik ez dugu ikusi" dio Ziprianok.

Ahotsak.eus-eko edukiarekin sortutako dokumentu automatikoa.

2026-08-30

CC-by-sa | Ahotsak.eus

Badihardugu Euskara Elkartea

Markeskua Jauregia, 20600 Eibar

943121775 - ahotsak@ahotsak.com